

SPIS TREŚCI

WSTĘP	11
Rozdział I. O POJĘCIU DOKTRYN POLITYCZNYCH I PRAWNYCH	17
1. Przedmiot	17
2. Historia doktryn politycznych i prawnych a inne nauki prawne	22
3. Nazwa dyscypliny	25
4. Metody badawcze	27
Wybrana literatura	28

HOMO HARMONICUS

Część pierwsza STAROŻYTNOŚĆ

Rozdział II. GŁÓWNE DOKTRYNY POLITYCZNO-PRAWNE STAROŻYTNYCH CHIN	31
1. Lao-cy	32
2. Konfucjusz	33
3. Mo-tsy	36
4. Jang Czu	38
5. Szkoła prawników	38
Wybrana literatura	41

Rozdział III. POGLĄDY POLITYCZNO-PRAWNE WSCHODU	42
1. Prawa Hammurabiego	42
2. Poglądy na władzę i prawo w myśli judaistycznej	43
3. Buddyzm o władzy	45
Wybrana literatura	46

Rozdział IV. MYŚL POLITYCZNO-PRAWNA STAROŻYTNEJ GRECJI	47
1. Sofiści starsi	48
A. Protagoras z Abdery	49
B. Gorgiasz	51
C. Prodikos	52

2. Sofiści młodszy	53
A. Hippiasz z Elidy	53
B. Kallikles	54
C. Trazymach	55
3. Sokrates	56
4. Platon (Arystokles)	59
5. Arystoteles	65
Wybrana literatura	73

Rozdział V. GŁÓWNE IDEE POLITYCZNO-PRAWNE OKRESU

HELLENISTYCZNEGO I STAROŻYTNEGO RZYMU

1. Cynicy — Antystenes, Diogenes, Krates	74
2. Cyrenaicy — Arystyp z Cyreny	76
3. Epikur i epikurejczycy	77
4. Stoicy starsi	79
5. Stoicy okresu średniego	82
A. Polibiusz	82
B. Cycero	84
Wybrana literatura	88

Rozdział VI. PROBLEMATYKA PAŃSTWA I PRAWA U POCZĄTKÓW CHRZEŚCIJAŃSTWA

1. U źródeł	89
A. Jezus z Nazaretu (Chrystus)	89
B. Święty Paweł z Tarsu	90
2. Poglądy polityczno-prawne wczesnego chrześcijaństwa	91
A. Święty Augustyn	92
3. Sekty chrześcijańskie	94
Wybrana literatura	95

HOMO HIERARCHICUS

Część druga

MYŚL POLITYCZNO-PRAWNA ŚREDNIOWIECZA

Rozdział VII. U ŹRÓDEŁ CHRZEŚCIJAŃSKIEJ TEORII WŁADZY	99
1. Jan z Salisbury	99
2. Święty Tomasz z Akwinu	104
3. Dante Alighieri	112
4. Marsyliusz z Padwy	113
Wybrana literatura	119

HOMO NATURALIS

Część trzecia

RENESANS

Rozdział VIII. DOKTRYNY POLITYCZNE I PRAWNE EPOKI RENESANSU	123
1. Wprowadzenie	123
2. Doktryny realizmu politycznego we Włoszech	124
A. Niccolò Machiavelli	124
B. Francesco Guicciardini i Giovanni Botero	133
Wybrana literatura	137

Rozdział IX. DOKTRYNY REFORMACJI W NIEMCZECH I WE FRANCJI	138
1. Ulrich von Hutten	138
2. Marcin Luter	141
3. Tomasz Münzer	144
4. Ulrich Zwingli	146
5. Jan Kalwin	148
Wybrana literatura	150
Rozdział X. DOKTRYNA MONARCHII ABSOLUTNEJ — JEAN BODIN	151
Wybrana literatura	158
Rozdział XI. UTOPIE EPOKI RENESANSU	159
1. Erazm z Rotterdamu	159
2. Utopie renesansowe	162
A. Tomasz More (Morus)	162
B. Tommaso Campanella	166
C. Franciszek Bacon	169
Wybrana literatura	170
Rozdział XII. MYŚL POLITYCZNA I PRAWNA POLSKIEGO RENESANSU	171
1. Stanisław ze Skarbimierza	171
2. Paweł Włodkowic	171
3. Jan Ostroróg	173
4. Filip Buonaccorsi (Kallimach)	176
5. Sebastian Petrycy z Pilzna	181
6. Andrzej Frycz Modrzewski	183
7. Jakub Przyłuski	189
8. Stanisław Orzechowski	192
9. Krzysztof Warszawicki	194
10. Piotr Skarga	196
11. Jan Zamoyski	198
12. Bracia Polscy	200
Wybrana literatura	203

HOMO LIBER

Część czwarta

MYŚL POLITYCZNA I PRAWNA WIEKU XVII I OŚWIECENIA

Rozdział XIII. NOWOŻYTNA SZKOŁA PRAWA NATURY	207
1. Huig de Groot (Grocjusz)	207
2. Benedykt Spinoza	211
3. Samuel Pufendorf, Christian Thomasius, Christian Wolff	214
Wybrana literatura	217
Rozdział XIV. IDEOLOGIE REWOLUCJI ANGIELSKIEJ	218
1. James Harrington	219
2. Robert Filmer	220
3. Nurt radykalny — Gerrard Winstanley	221
4. Tomasz Hobbes	224
5. John Locke	230
Wybrana literatura	235

Rozdział XV. LIBERALIZM ARYSTOKRATYCZNY, LUDOWY RADYKALIZM, KONSERWATYZM	236
1. Monteskiusz	236
2. Jan Jakub Rousseau	243
3. Konserwatyzm — Edmund Burke	249
4. Myśl polityczno-prawna u początków Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej	252
5. Ideologia konserwatywna na ziemiach polskich XIX wieku	256
5.1. Konserwatyści galicyjscy do 1918 roku	258
5.2. Konserwatyści polscy w zaborach rosyjskim i pruskim do 1918 roku	260
A. Margrabia Aleksander Wielopolski	260
B. Andrzej Zamoyski	262
C. Włodzimierz Spasowicz	263
Wybrana literatura	264
Rozdział XVI. UTOPIJNE KONCEPCJE OŚWIECENIA	266
1. Jean Meslier	266
2. Morelly	269
3. Gabriel Bonnot de Mably	271
Wybrana literatura	274
Rozdział XVII. DOKTRYNY POLITYCZNO-PRAWNE POLSKIEGO OŚWIECENIA	275
1. Stanisław Dunin-Karwicki	275
2. Stanisław Leszczyński	276
3. Stanisław Konarski	279
4. Hugo Kołłątaj	280
5. Franciszek Salezy Jezierski	284
6. Stanisław Staszic	287
7. Wojciech Gutkowski	295
Wybrana literatura	298

HOMO LIBER VERSUS HOMO SOCIALIS

Część piąta

DOKTRYNY POLITYCZNO-PRAWNE XIX WIEKU

Rozdział XVIII. IDEALIZM NIEMIECKI	303
1. Immanuel Kant	303
2. Georg Wilhelm Friedrich Hegel	308
3. Johann Gottlieb Fichte	317
Wybrana literatura	321
Rozdział XIX. ROMANTYZM POLITYCZNY I SZKOŁA HISTORYCZNO-PRAWNA W NIEMCZECH	323
1. Gustaw von Hugo	323
2. Fryderyk Karol von Savigny	324
3. Grzegorz Fryderyk Puchta	328
Wybrana literatura	329
Rozdział XX. LIBERALIZM XIX WIEKU	330
1. Alexis de Tocqueville	330
2. Herbert Spencer	336
3. Benjamin Constant	339

4. Jeremy Bentham	343
5. John Stuart Mill	347
6. Robert von Mohl	355
Wybrana literatura	359

Rozdział XXI. POZYTYWIZM	360
1. John Austin	361
2. Rudolf Ihering	363
3. Jerzy Jellinek	364
Wybrana literatura	373

Rozdział XXII. MYŚL LEWICOWA XIX WIEKU	374
1. Anarchizm	374
A. Piotr Józef Proudhon	375
B. Michał Bakunin	376
C. Piotr Aleksiejewicz Kropotkin	380
2. Socjalizm utopijny	385
A. Claude Henrie de Saint-Simon	385
B. Charles Fourier	389
3. Socjalizm naukowy — Karol Marks i Fryderyk Engels	392
4. Reformizm — Edward Bernstein	396
5. Rewizjonizm — Karol Kautsky	398
Wybrana literatura	406

Rozdział XXIII. POCZĄTKI MYŚLI SPOŁECZNEJ KOŚCIOŁA W XIX WIEKU — LEON XIII	407
Wybrana literatura	414

Rozdział XXIV. SOLIDARYZM — LEON DUGUIT	416
Wybrana literatura	418

HOMO ABERRANS ET VIAE NESCIUS

Część szósta

DYLEMATY WIEKU XX

Rozdział XXV. STRATEGIE REFORMISTYCZNE	421
1. Idea i praktyka państwa dobrobytu	421
2. Teoria konwergencji	423
3. Trzecia droga. Pomiędzy socjalizmem z kapitalizmem	426
4. Myśl społeczna Kościoła rzymskokatolickiego	430
Wybrana literatura	433

Rozdział XXVI. STRATEGIE REWOLUCYJNE	434
1. Włodzimierz Iljicz Lenin	434
2. Józef Stalin	439
3. Lew Dawidowicz Trocki	443
4. Jan Wacław Machajski	451
5. Józef Zieliński i Augustyn Wróblewski	453
6. Edward Abramowski	454
Wybrana literatura	458

Rozdział XXVII. STRATEGIE AUTORYTARNE	459
1. Faszyzm — Benito Mussolini	459
2. Nazizm — Adolf Hitler	462
Wybrana literatura	468
Rozdział XXVIII. LIBERALIZM XX WIEKU	469
1. Friedrich August von Hayek	469
2. John Rawls	472
3. Robert Nozick	476
Wybrana literatura	478
Rozdział XXIX. POLSKIE DYSKUSJE USTROJOWE DWUDZIESTOLECIA. MIĘDZY INDYWIDUALIZMEM A UNIWERSALIZMEM	480
Wybrana literatura	491
Rozdział XXX. ELEMENTY TEORII I FILOZOFII PRAWA XX WIEKU	492
1. Leon Petrażycki	492
2. Hans Kelsen	501
3. Jurysprudencja analityczna Herberta Lionela Adolphusa Harta	508
4. Funkcjonalizm amerykański	512
A. Oliver Wendell Holmes	513
B. Podstawowe nurty funkcjonalizmu: kierunek idealizmu prawniczego, teoria interesu społecznego	516
5. Realizm prawniczy	518
6. Zarys współczesnej filozofii prawa w USA	521
7. Elementy koncepcji prawa natury	525
A. Lon Luvois Fuller	525
B. Współczesna analityczna jurysprudencja	527
C. Elementy teorii prawa Ronalda Dworkina	528
D. Kierunki neomarksistowskie	532
Wybrana literatura	532
INDEKS NAZWISK I OSÓB	535